לא תאכל. ואפילו זרע אין לה ושבה אל בית אביה[ה] מוזרת לתרומה ואינה מוזרת לחזה ושוק[ו]: **נשכניה בן ארת.** ישראל היה: **ופו ממאי דהוו להו בני.** לטוביה ולבנו מנשים הללו מצד שכניה ומצד משלם: **ופו.** אפי׳ היו להם ממאי דמבבל עלו אותם נשים ובניהם דילמא בארץ ישראל נותרו בימי גדליה אותם שכניה ומשלם ושם נשאו טוביה ובנו את בנותיהם [ז] (ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם היינו שתוקי ואסופי): **למעשה סדום.** שהיו מגלי עריות דכתיב (בראשית יג) רעים וחטאים לעיס בגופם וחטאים ובממונם ומורינן בחלק (סנהדרין דף קט:) דמחי לאתתא דחבריה ומפילה ג״ל תהוי גבן עד דמעברא [ח] הרי ממזרים לגבי ישראל: **חרשא.** לשון מחרישה[ט]: **בית אבותם.** אביו: **וזרעם.** אמו: **זה אסופי.** דאילו שתוקי מכיר להודיע אמו שהיא מישראל והכא לא ידעו אם מישראל הם: **אמר אדון.** מסרס המקרא ודריש אדון כמו אדון אימר כמו אמר: **אדון.** הקב״ה: **ככרוב.** קדושים ככרובי הקדש כחיות הקדש דכתיב ביה (יחזקאל י) פני הכרוב: **גמר.** כחיה זו שאינה מקפדת בזוג חבירתה: **לאילו חרשו בו׳.** משום דלא יכלו להגיד יחוסם קרי להו תל מלח. חרשא לשון חורש: **נשים זרים.** מאשה פסולה לו ולשם ממון נסבה כדמסיים קרא יאכלם חדש את חלקיהם ממון שנשאה לשמו יאכלם בחדש אחד: **ושמא תאמר חלקו.** כגון נכסי אמן ברזל: **ולא חלקה.** כגון נכסי מלוג דהיא לאו איסורא עבדא שחזרה לישנא למיוחס: **שאינה הוגנת.** פסולה לו: **כופתו.** הלוקה בב״ד כופתין שתי ידיו על העמוד במסכת מכות (דף כב:). כופתו קושרו: **רוצעו.** מלקיהו ברצועה: **ועל כלם.** כהנים לויים וישראלים: **אליהו כותב.** מאי דקאמר ואזיל אזי לו לפוסל זרעו ולפוגם את משפחתו כגון שנשא אשה שאינה הוגנת לו. י) (האי אליהו לאו אליהו דכתיב במקרא הוא דא״כ מקמי דהוה אתי מאן כפתיה אלא סז מלאך הוא שהוא סופר למעלה): **כל הפוסל.** מגדף תמיד את המשפחות הוא עצמו פסול. ואינו מדבר בשבחה [י] לעולם אין דרכו של פסול לדבר בשבח הבריות לעולם: **נטר עד דשקיל שמעיה דרב יהודה.** המתן עד שיטול שלומו של רב יהודה שעומד כאן ליטול: **בר שויסקל.** לשון גנאי גרגרן אוכל שויסקי לאי כדאמר בפסחים (דף לו.) באימורי פסח מצרים מאן ליימא לן דלא שויסקי עבדינהו בשם רבינו הלוי: **שמעיה.** כדאשכחן דמגדים לכבוד הרב במועד קטן (דף טז.): **אמרו ליה.** לרב יהודה רגיל ההוא גברא דקרי לאינשי עבדי: **לקמיה דרב הונא.** לימלך בו אם יש לו לילך לפני רב נחמן: **לא מיבעי לך למיזל.** לפני רב נחמן שאתה גדול ממנו ואתה ראש בפומבדיתא. ורב נחמן ראש בנהרדעא ודיין לראש גלותא ואתניה דבי נשיאה כדאמרינן בהעור והרוטב (חולין דף קכד.) משום דרב נחמן אתי׳ דבי נשיאה הוא מזלזל בשמעתיה דר׳ יוחנן: **יקרא דבי נשיאה.** שהוא אתן הנשיא: **אסור לעשות מלאכה בפני שלשה.** שגנאי הוא ושפלות לדור שכפופים לזה שאין לו מי שיעשה מלאכתו: **דגונדריתא.** היינו מעקה באחד הלשונות: **מי סני.** כלומר מכוער ושנוי לשון תורה ולשון שאר בני אדם שאתה מדבר בעמקי שפה. ומתכוין היה רב יהודה למופסו בדבריו [ז] לקנטרו להודיעו שלא היה לו להנשא עליו להזמינו לפניו: **אקרפיטא.** ספסל: **פילתא ברמות רוחא.** מתוך ששלש רוחו גסה הוא משנה בדיבורו: **אגבא.** כוס שהוא רביעית והיו רגילין לשתות כוס אחד ממשקה העשוי לשתותו שחרית וקוריהו אספרגוס במסכת ברכות (דף נח.): **אגפא.** כוס של רביעית ולשון אגפא היה שגור בפיהם: **פיפי דונג.** תבא בתי שכך שמה: **אין משתמשין באשה.** שלא ילמדנה להיות רגילה בין האנשים: **קטנה היא.** רב נחמן קאמר לה: **לילתא.** שם אשתו: **קול באשה ערוה.** שנאמר[א] השמיעני את קולך ואם אשאל בשלומה תשיבני: **אמר ליה רב נחמן אפשר.** לשלוח לה שאילת שלום ע״י שליח:

אין

לא תאכל: גירי וחרורי: מנלן אמר רב חסדא דאמר קרא [1]וכל הנבדל מטומאת גויי הארץ אליהם: ממזרי: מנלן דכתיב [2]וישמע סנבלט החרוני וטוביה העבד העמוני וכתיב [3]כי רבים ביהודה בעלי שבועה לו כי חתן הוא לשכניה בן ארח ויהוחנן בנו לקח את בת משלם בן ברכיה [6]קסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר[ב] הניחא למ״ד הולד ממזר אלא למאן דאמר [א]הולד כשר מאי איכא למימר ותו ממאי דהוו ליה בני דילמא לא הוו ליה בני ותו ממאי דהכא הוו להו וסליקו דילמא התם הוו אלא מהכא [4]ואלה העולים מתל מלח תל חרשא כרוב אדון ואמר ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם תל מלח אלו בני אדם שדומים מעשיהם למעשה סדום שנהפכה לתל מלח תל חרשא זה שקורא אבא ואמו משתקתו ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם זה הוא אסופי שנאסף מן השוק כרוב אדון ואמר אמר רבי אבהו אמר אדון אני אמרתי יהיו ישראל לפני חשובים ככרוב והם שמו עצמם כנמר איכא דאמרי אמר רבי אבהו אמר אדון אע״פ ששמו עצמם כנמר הן חשובים לפני ככרוב אמר רבה בר בר[ג] חנה כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו מעלה עליו הכתוב כאילו חרשו לכל העולם כולו וזרעו מלח שנאמר ואלה העולים מתל מלח תל חרשא אמר רבה בר רב אדא אמר רב [2]כל הנושא אשה לשום ממון הויין לו בנים שאינן מהוגנים שנאמר [5]בה׳ בגדו כי בנים זרים ילדו ושמא תאמר ממון פלט תלמוד לומר עתה יאכלם חדש את חלקיהם ושמא תאמר חלקו ולא חלקה תלמוד לומר חלקיהם ושמא תאמר לזמן מרובה ת״ל חדש מאי משמע אמר רב נחמן בר יצחק חדש נכנס וחדש יצא וממונם אבד ואמר רבה בר רב אדא ואמרי לה אמר רבי סלא אמר רב המנונא [7]כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו והקב״ה רוצעו [8]ותנא על כולם אליהו כותב והקב״ה חותם אוי לו לפוסל את זרעו ולפוגם את משפחתו ולנושא אשה שאינה הוגנת לו[ו] [א] אליהו כופתו והקב״ה רוצעו [9]וכל הפוסל פסול ואינו מדבר [ב] בשבחא לעולם ואמר שמואל [ד]במומו פוסל ההוא גברא דמנהרדעא דעל לבי מטבחיא בפומבדיתא אמר להו הבו לי בישרא אמרו ליה נטר עד דשקיל לשמעיה דרב יהודה בר יחזקאל וניתיב לך אמר מאן יהודה בר שויסקאל דקדים לי דשקל מן קמאי אזלו אמרו ליה לרב יהודה[ז] שמתיה אמרו רגיל דקרי אינשי עבדי אכריז עליה דעבדא הוא[ח] אזל ההוא אזמניה לדינא לקמיה דרב נחמן אייתי פיתקא דהזמנא אזל רב יהודה לקמיה דרב הונא אמר ליה איזיל או לא איזיל אמר ליה [ה]מיזל[ט] לא מיבעי לך למיזל משום דגברא רבה את אלא משום יקרא דבי נשיאה קום זיל אתא אשכחיה דקעביד מעקה אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב הונא בר אידי אמר שמואל [ו]כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה א״ל פורתא דגונדריתא הוא דקא עבידנא א״ל מי סניא מעקה דכתיב באורייתא או מחיצה דאמור רבנן א״ל [ז]יתיב מר אקרפיטא א״ל ומי סני [ח]ספסל דאמור רבנן או איצטבא דאמרי אינשי א״ל ליכול מר אתרונגא אמר ליה הכי אמר שמואל כל האומר אתרונגא תילתא ברמות רוחא או אתרוג כדקריוה רבנן או אתרוגא דאמרי אינשי אמר ליה לישתי מר אנבגא אמר ליה מי סני איספרגוס דקריוה רבנן או אנפק דאמרי אינשי אמר ליה תיתי [ט]דונג תשקינן אמר ליה הכי אמר שמואל [מ]אין משתמשים באשה קטנה היא בפירוש אמר שמואל [י]אין משתמשים באשה כלל בין גדולה בין קטנה נשדר ליה מר שלמא לילתא א״ל הכי [כ]אמר שמואל [ח]קול באשה ערוה אפשר ע״י שליח א״ל הכי אמר שמואל אין

מסורת הש״ס

א) [בכת״י: וקסבר], ב) [לעיל סח ע״ב ע״ש], ג) [בכת״י: בר רב הונא], ד) מס׳ ד״ל פ״ג, ה) [בסמלות סימן מ״ל פ׳ ואלא אתא מגיא נמי הכי על כולם וכו׳], ו) [בכת״י וע״י וטף: שכל הנושא אשה שאינה הוגנת לו], ז) [בכת״י וע״י וטף: אפיק שיפורי ושמתיה אמרו ליה רגיל וכו׳], ח) [עי׳ לעיל כח ע״ל], ט) [רש״ל מותק מיחל], י) [בכת״י וע״י: ליתיב], כ) [בע״י הגי׳ מיטבא דאמור לחמור רבנן לו ספסל דאמרי אינשי], ל) [ל״ל דיקא כ״ל בשלמות], מ) לקמן פח:, נ) ברכות כד., ס) [ויקרא כב, יג], ע) [יבמות סח ע״ב], פ) רש״ל מ״ז, צ) [ברש״ ש״ב], ק) [ברש״ שבע״ר: והוו], ר) [ברש״ שבע״ר: מתרשין], ש) רש״ל מ״ז [ברש״ל שלפי דפוס קראקא לאיתי לחדרבה שהוא מקיים וכתב דכן ל״ל ברש״ל], ת) [ברש״ שבע״ר: של עולם], א) [ברש״ שבע״ר: ולקנטרו וכו׳ להתנשא עליו], ב) [שיר השירים ב],

הגהות הגר״א

[א] גמ׳ ולנושא אשה שאינה הוגנת לו (אליהו כופתו והקב״ה רוצעו) תמ״מ וע״ב בע״ר ל״ג לה: **[ב]** שם ואינו מדבר בשבחו של עולם כל״ל:

עין משפט נר מצוה

ח א מיי׳ פט״ו מהל׳ איסורי ביאה הל״ג טוש״ע אה״ע סי׳ ד וסעי׳ ה וסעי׳ יט:

ט ב טוש״ע אה״ע סי׳ ב סעי׳ ו בהג״ה:

י ג ד מיי׳ פי״ט מהל׳ איסורי ביאה הל״ז טוש״ע אה״ע סי׳ ב סעיף ב:

יא ה טוש״ע מו״מ סי׳ ז סעי׳ ו וסי׳ קכד:

יב ו מיי׳ פכ״ה מהל׳ סנהדרין הל״ד סמג לאוין רמ טוש״ע מו״מ סי׳ ח סעי׳ ד:

יג ז מיי׳ פכ״ו מהל׳ איסורי ביאה הל״ה סמג לאוין קמו טוש״ע אה״ע סי׳ כא סעי׳ ה:

יד ח מיי׳ שם הל׳ ב טוש״ע או״ח סי׳ עה סעי׳ ג:

תורה אור השלם

1. וַיֵּאָבְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁבִים מֵהַגּוֹלָה וְכֹל הַנִּבְדָּל מִטֻּמְאַת גוֹיֵי הָאָרֶץ אֲלֵהֶם לְדָרֹשׁ לְיְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

עזרא ו כא

2. וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְּדֹלָה אֲשֶׁר בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

נחמיה ב י

3. כִּי רַבִּים בִּיהוּדָה בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לוֹ כִּי חָתָן הוּא לְשְׁכַנְיָה בֶּן אָרַח וִיהוֹחָנָן בְּנוֹ לָקַח אֶת בַּת מְשֻׁלָּם בֶּן בֶּרֶכְיָה:

נחמיה ו יח

4. וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב אַדּוֹן וְאֵמֵר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבוֹתָם וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם:

נחמיה ז סא

5. בְּיְיָ בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ עַתָּה יֹאכְלֵם חֹדֶשׁ אֶת חֶלְקֵיהֶם:

הושע ה ז

תוס׳ ר״י הזקן

רב יהודה היה ראש בפומבדיתא. נטר. המתין עד שיטול שלומו של רב יהודה. **בר שויסקל.** דרך גנאי אמר. ור״ש פירש גרגרן אוכל צלי ואשכחן בפסחים [צו, א] ודילמא שויסקל עבדו, כלומר צלי.

אין שואלין בשלום אשה כלל. והא דאמר בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פז.) היה שרה אשתך[ו] שאולין בשלום האשה על ידי בעלה היינו דוקא בשאילת שלום[א] אבל לשלוח לה בשלום[ב] אפילו א"י בעלה אסור[ד]: **קשים גרים.** פי' בקונטרס לפי שאינם בקיאים במצות ומדיאים פורענות ועוד שמלמדים את ישראל ממעשיהם וכו' וי"מ לפי שכל ישראל ערבין זה בזה[ג] ונאו מילתא היא דהא לא נתערבו בשביל הגרים כשקבלו התורה[ה] כדאמרינן בסוטה (דף לז:) נמצא לכל אחד מישראל שש מאות אלף וג' אלפים [ותק"ן בריתות] שכולן נתערבו זה בזה אלמא לא נתערבו מן הגרים שהרי הרבה ערב רב עלה אתם[ו] ויש מפרשים דקשין גרים לישראל כספחת לפי שהזיר הקב"ה עליהם[ז] בכ"ד מקומות שלא להונות אותם ואי אפשר שלא יערבום ויש מפרשים לפי שע"י הגרים ישראל בגלות כדאמר (פסחים דף פז:) מפני מה ישראל מפוזרים בכל ארצות יותר

אין שואלין בשלום אשה על ידי בעלה אמר ליה[ח] הכי אמר שמואל [א]אין שואלין בשלום אשה כלל שלחה ליה דביתהו שרי ליה תגריה דלא נישוויך כשאר[ט] עם הארץ א"ל מאי שיאטיה דמר הכא אמר ליה טסקא דהזמנותא שדר מר אבתראי אמר ליה השתא שותא דמר לא גמירנא טסקא דהזמנותא משדרנא למר אפיק דיסקא דהזמנותא מבי חדיה ואחזי ליה אמר ליה הא גברא והא דסקא אמר ליה הואיל ואתא מר להכא לישתעי מיליה כי היכי דלא לימרו מחנפי רבנן אהדדי אמר ליה מאי טעמא שמתיה מר להההוא גברא [ב]ציער שליחא דרבנן ונגדיה מר [ג]דרב מנגיד על מאן דמצער שלוחא דרבנן [ד]דעדיף מיניה עבדי ליה מאי טעמא אכריז מר עליה דעבדא הוא אמר ליה דרגיל דקרי אינשי עבדי [ה]ותני [ו]כל הפוסל פסול ואינו מדבר בשבחא לעולם ואמר שמואל [ז]במומו פוסל אימר דאמר שמואל למיחש ליה לאכרוזי עליה מי אמר אדהכי והכי [ח](אתא ההוא בר דיניה מנהרדעי) א"ל ההוא בר דיניה לרב יהודה לדידי קרית לי עבדא דאתינא מבית חשמונאי מלכא אמר ליה הכי [ט]אמר שמואל כל דאמר מדבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא א"ל לא סבר לה מר להא דא"ר אבא אמר רב הונא אמר רב [י]כל ת"ח שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו אמר ליה הא איכא רב מתנה דקאי כוותי רב מתנה לא חזייה לנהרדעא תליסר שני ההוא יומא[י] אתא אמר ליה דכיר מר מאי אמר שמואל כי קאי חדא כרעא אגודא וחדא כרעא במברא א"ל הכי [כ]אמר שמואל כל דאמר מדבית חשמונאי מלכא קאתינא עבדא הוא דלא אישתיור מינייהו אלא ההיא רביתא דסלקא לאיגרא ורמיא קלא ואמרה כל דאמר מבית חשמונאי אנא עבדא הוא נפלה מאיגרא ומיתה אכרוז עליה דעבדא הוא ההוא יומא אקרען כמה כתובתא בנהרדעא כי קא נפיק נפקי אבתריה למירגמיה אמר להו אי שתיקו [ל]שתיקו ואי לא מגלינא עלייכו הא דאמר שמואל תרתי זרעייתא איכא בנהרדעא חדא מיקריא דבי יונה וחדא מיקריא דבי עורבתי וסימניך [מ]טמא טמא טהור טהור [נ]שדיוה להההוא ריגמא מידייהו וקם אטמא בנהר מלכא מכריז רב יהודה [ס]בפומבדיתא אדא ויונתן עבדי יהודה בר פפא ממזירא בטי בר טוביה ברמות רוחא לא שקיל גיטא דחירותא מכריז רבא במחוזא בלאי דנאי טלאי מלאי זגאי כולם לפסול אמר רב יהודה גובאי גבעונאי דורנוניתא דראי נתינאי אמר רב יוסף האי בי כובי דפומבדיתא כולם דעבדי אמר רב יהודה אמר שמואל ארבע מאות עבדים ואמרי לה ארבעת אלפים עבדים היו לו לפשחור בן אימר וכולם נטמעו בכהונה וכל כהן שיש בו עזות פנים אינו אלא מהם אמר אביי כולהו יתבן [פ]בשורא דבנהרדעא ופליגא דרבי אלעזר דאמר ר' אלעזר אם ראית כהן[ע] בעזות מצח אל תהרהר אחריו שנא' [1]ועמך כמריבי כהן אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רב כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כשהקב"ה משרה שכינתו מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו שנאמר [2]שבטי יה עדות לישראל אימתי הוי עדות לישראל בזמן שהשבטים שבטי יה אמר ר' חמא ברבי חנינא כשהקב"ה משרה שכינתו אין משרה אלא על משפחות מיוחסות שבישראל שנא' [3]בעת ההיא נאם ה' אהיה לאלהים לכל משפחות ישראל לכל ישראל לא נאמר אלא לכל משפחות [פ][והמה] יהיו לי לעם אמר רבה בר רב הונא זו מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב בהו [4]והייתי להם לאלהים [והמה] יהיו לי לעם ואילו בגרים כתיב [5]מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאם ה' והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים אמר רבי [6]חלבו [ק]קשים גרים לישראל כספחת שנאמר [6]ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב כתיב הכא ונספחו וכתיב התם [7]לשאת ולספחת אמר רבי חמא בר חנינא כשהקדוש ברוך הוא

מטהר

בני מריבה כדכתיב כמריבי כהן: **עדות לישראל.** אותן שהן ישראל הוא מעיד עליהן שהן משלו: **משפחות ישראל.** משפחות שהם ישראל גמורים: **בישראל בפיב.** והייתי להם לאלהים אע"פ שאינם לי לעם וממוך שאני מקרבן הם יהיו לי לעם אבל גרים אין מקרבין אותן מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמם תחילה להיות טובים: **קשין גרים.** שאינם זהירים במצות והרגילים אצלם נמשכים אצלם ולומדים מן מעשיהם:

מטהר

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פכ"ח מהל' מ"ב הל"ה סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כא סעי' ו:

טז ב מיי' פכ"ח מהל' מ"ב הל"ו [וס"ו מהל' ע"ז הל' יד סי' ג] טוש"ע מו"מ סי' ח סעי' ה וסי' יא סעי' ו וטוש"ע יו"ד סי' שלד סעי' מג:

יז ג ד מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הלי"ז:

יח ה טוש"ע יו"ד סי' רמב סעי' לו בהג"ה:

יט ו מיי' פי"ג מהל' איסורי ביאה הלי"ח:

מוסף רש"י

דמצער שלוחא דרבנן. שמזמינו לדין מפי הדיינין חד קם עליו ומקטו (לעיל יב:). כל ת"ח שמורה הלכה ובא. הלכה מדשה שלא שמענוה מאמר (בכורות לח:). אם קודם מעשה. קודם שבא מעשה הלכה בידו (שם). שבא הוראה לידו (יבמות עז.). אמרה. ושנאה לתלמידיו בבית המדרש בשם רבו (שם). שומעין לו. בשעת הוראה (שם). ועושין מעשה (בכורות לח:). ואם לאו אין שומעין לו. הואיל ודבר חידוש הוא, שמא בשביל מעשה שבא לידו אומרה (יבמות צח. וכנ"ז שם עז. ובכורות לח:). קשים גרים לישראל בספחת. שאוחזין מעשיהם הרשעים ולומדים ישראל מהם או שומכין עליהם באיסור והיתר (יבמות מז:). שאין בקיאין בדקדוקי מצות ולמדין ישראל ממעשיהן (שם קט:). שאין בקיאים במצות ומביאין פורענות ועוד שמא למדים ישראל ממעשיהן, מפי מורי הזקן, ויש אומר שכל ישראל ערבים זה בזה, ולאו מילתא היא, שלא נתערבו בשביל הגרים, דאמרינן במס' סוטה (לז:) נמצא לכל אחד מישראל שש מאות אלף ושלשת אלפים ותק"ן בריתות, שכולן נתערבו זה בזה, אלמא לא נתערבו על הגרים (נדה יג:).

מוסף תוספות

א. ובענייניה כמו איה שרה אשתך. תוס' הרא"ש. ב. נ"א: שלומים. סס. ג. ונענשים עליהם. סס.

תורה אור השלם

1. אַךְ אִישׁ אַל יָרֶב וְאַל יוֹכַח אִישׁ וְעַמְּךָ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן: הושע ד ד
2. שֵׁשֶׁם עָלוּ שִׁבְטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ: תהלים קכב ד
3. בָּעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם: ירמיהו ל כה
4. וְהָיָה מִשְּׁבָנַי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם: יחזקאל לז כז
5. וְהָיָה אֲדִירוֹ מִמֶּנּוּ וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו וְנִגַּשׁ אֵלָי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלָי נְאֻם יְיָ: וְהָיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים: ירמיהו ל כא - כב
6. כִּי יְרַחֵם יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם עַל אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב: ישעיהו יד א
7. וְלִשְׂאֵת וְלִסְפֹּחֶת וְלַבֶּהָרֶת: ויקרא יד נו

גליון הש"ם

רש"י ד"ה שותא דמר כו' שיחתו. ע' רש"י סוכה נו ע"ב ד"ה שותא דיוקא: ד"ח בי כובי כו' כפר הפמוך. עי' בתשובת הגאונים מהדורא תניינא אלק אר"ח סי' כ:

א) ב"מ פז., ב) [בכתב"י: איכין], ג) לעיל יב:, ד) [ע' תוס' יבמות נב. ד"ה דמתפקרן], ה) [בכתב"י דפו"ר וע"י: דתניא], ו) רש"ל מ"ז, ז) [ב"ב ג: וע' תוס' יבמות מה: ד"ה כיון דאמרן], ח) יבמות עז. לא. בכורות לח:, ט) [בכתב"י: איקלע לתתם], י) ב"ב ג:, כ) [בכתב"י: שתקיתו שתקיתו], ל) [שם לא.], מ) [בכתב"י: שדי ריגמייהו בנהר מלכא וקס], נ) [בנהרדעא. כן איתא בשאלתות וכן עוד אחה שיטייס ע"ש], ס) נ"ל בסורא ובנהרדעא], ע) [בכתב"י: שיש בו עזות פניס], פ) [בע"י מתחיל מכאן עניין בפ"ע ואינו נמשך לשלפניו], צ) נדה יג: יבמות מז: קנ:, ק) [בדפו"ר ודעתו אלגה. ובע"י ודעתה לימשך אלגו], ר) [ע' נדרים סב סוע"א ובסוגיות ל סוע"ב], ש) [בע"י: דבריו], ת) [ב"ב ג ע"ב], א) [ירמיה כ, ב], ב) [בדפו"ר: משפחתו], ג) [בראשית יח], ד) ע' תוס' ב"מ פז. ד"ה ע"י בעלה, ה) [כל הדברים המובאים בכאן איתא בכא"י דנדה ושם כתבו תוס' ד"ל לפי שלא ידע חשבונן ע"ש], ו) [יש להוסיף עכ"ל [רש"י]. רש"ל], ז) [בב"מ נט: איתא בל"ו מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות],

---

מסורת הש"ם

ח) ב"מ פז., ט) [בכתב"י: איכין], י) לעיל יב:, כ) [בכתב"י: שתקיתו], ל) [שם לא.], מ) [בכתב"י: שדי ריגמייהו בנהר מלכא וקס], נ) [בנהרדעא. כן איתא בשאלתות וכן עוד אחה שיטייס ע"ש], ס) נ"ל בסורא ובנהרדעא], ע) [בכתב"י: שיש בו עזות פניס], פ) [בע"י מתחיל מכאן עניין בפ"ע ואינו נמשך לשלפניו], צ) נדה יג: יבמות מז: קנ:, ק) [בדפו"ר ודעתו אלגה. ובע"י ודעתה לימשך אלגו], ר) [ע' נדרים סב סוע"א ובסוגיות ל סוע"ב], ש) [בע"י: דבריו], ת) [ב"ב ג ע"ב], א) [ירמיה כ, ב], ב) [בדפו"ר: משפחתו], ג) [בראשית יח], ד) ע' תוס' ב"מ פז. ד"ה ע"י בעלה, ה) [כל הדברים המובאים בכאן איתא בכא"י דנדה ושם כתבו תוס' ד"ל לפי שלא ידע חשבונן ע"ש], ו) [יש להוסיף עכ"ל [רש"י]. רש"ל], ז) [בב"מ נט: איתא בל"ו מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות],